

मुख्यमन्त्री सुक्खुः विधायकैः सह
बजटप्राथमिकतासमागमं कृतवान्,
उक्तवान्- नाबाईतः सर्वकाराय
१०३.२१ कोटिरूप्यकाणि प्राप्तानि

हिमाचलस्य
संस्कृतशिक्षकद्वयेन डॉ. ए. पी.
जे. अब्दुलकलाम- राष्ट्रिय-
शिक्षकपुरस्कारः

रामायणकथाउत्तरकाण्डम्!
(द्विषष्टितमः सर्गः)
कौसल्याकैकेयीसुमित्राणां
देहत्यागः।

निर्वाचनायोगेन मतदानदिवसावसरे दूरदर्शनादिषु प्रसारमाध्यमेषु एक्जिट पोलाख्य-सर्वेक्षणेषु प्रतिबन्धौ घोषितः

हिमसंस्कृतवार्ताः। निर्वाचनायोगेन
मतदानदिवसावसरे प्रातः सप्तवादनतः
संध्यायां सार्धषड्वादनपर्यन्तं
दिल्लीविधानसभानिर्वाचनस्य
तमिलनाडूत्तरप्रदेशयोश्च एकिस्योपनिर्वाचनस्य
विषये दूरदर्शनादिषु प्रसारमाध्यमेषु एक्जिट
पोलाख्य-सर्वेक्षणेषु प्रतिबन्धौ घोषितः।
एकस्याम् अधिसूचनायां निर्वाचनायोगेन
आदेशोऽयं प्रदत्तः। प्रतिबन्धोऽयं
मतदानसमापनात् प्राक् अष्टचत्वारिंशत्-होरासु
जनमतसर्वेक्षणेषु, सर्वेक्षणस्य परिणामेषु च
प्रवर्तितो भविष्यति। दिल्ली विधानसभायाः
निर्वाचनानि अस्य मासस्य पञ्चमे दिनाङ्के
भविता परिणामाश्च अष्टमे दिनाङ्के घोषयिष्यन्ते।

सीरियादेशे एकस्मिन् कारयान- विस्फोटे नवदशजनाः मृताः पञ्चादशश्च अन्ये व्रणिताः

सीरियादेशस्य बाह्योत्तरीय-क्षेत्रे एकस्मिन्
कारयाने विस्फोटो अजायत्। समागतान्तिम-
सूचनानुसारि साम्प्रतं यावत् नवदशजनाः मृताः
पञ्चादशश्च अन्ये व्रणिताः सन्ति। येषु केचन
अतिगभीरतमायां स्थितौ वर्तन्ते।

उत्तराखण्डराष्ट्रियक्रीडासु कर्नाटकस्य जोनाथन् गेविन् एण्टोनीति क्रीडकः एयरपिस्टल् इति स्पर्धायां स्वर्णपदकं विजितवान्

उत्तराखण्डराष्ट्रियक्रीडासु कर्नाटकस्य पञ्चदश
वर्षीयः जोनाथन् गेविन् एण्टोनीति क्रीडकः
पुरुषाणां दशमीटर् एयरपिस्टल् इति स्पर्धायां
स्वर्णपदकं विजितवान्। रविन्दरसिंहः
रजतपदकं, गुरप्रीतसिंहश्च कांस्यपदकं
समर्जितवान्।

भारतीयदलसदस्येभ्यः पञ्चकोटि- रूप्यकाणां पुरस्कारस्य घोषणा

हिमसंस्कृतवार्ताः। भारतीय क्रिकेट्
नियन्त्रणमण्डलेन मलेशियादेशस्य बायुमास्
ओवलिन् इत्यत्र क्रमशः द्वितीयं बारं आई सी
सी अन्तः नवदशवर्षीयाणां महिलानां विंशतिं
प्रति विंशतिः विश्वचषकविजयानन्तरं
भारतीयदलसदस्येभ्यः पञ्चकोटिरूप्यकाणां
पुरस्कारस्य घोषणा कृता। भारतेन प्रथमः
महिला विंशतिं प्रति विंशतिः विश्वचषक
विजयः त्रयोविंशत्यधिकं द्विसहस्रतमे वर्षे
दक्षिण-आफ्रिकायां शेफाली-वर्मा-इत्यस्याः
नेतृत्वे प्राप्ताः, अधुना निमी प्रसादस्य नेतृत्वे
विजयः लब्धः।

लोकसभा-धन्यवादप्रस्तावः -राष्ट्रपतेः अभिभाषणस्योपरि धन्यवादप्रस्तावे चर्चा विहिता

हिमसंस्कृतवार्ताः। लोकसभायां संसदः
संयुक्तसदनयोः राष्ट्रपतेः
अभिभाषणस्योपरि धन्यवादप्रस्तावे
गतदिने चर्चा अभवत्। चर्चायां प्रवदन्
विपक्षस्य नेता काङ्ग्रेससंसदः च
राहुलगान्धी उक्तवान् यत् राष्ट्रपतेः

भाषणं पूर्ववर्षाणां सदृशः एव
आसीदिति। श्रीगान्धी अवदत् यत्,
निर्वृतेः समस्या अद्यापि वर्तते, देशः
अग्रे वर्धमानः अस्ति तथापि
समस्यायाः निवारणे सर्वकारः
असफलः अभवत्। सः उल्लेखितवान्
यत् सर्वकारस्य प्रमुखः कार्यक्रमः 'मेक
इन इण्डिया' अवधारणात्मकरूपेण
उत्तमः विचारः आसीत्, परन्तु सर्वकारः
तस्य प्रभावीरूपेण कार्यान्वयने
असफलः अभवत्। इतः पूर्वं प्रस्तावम्
अङ्गीकृत्य भाजपेति दलस्य
रामवीरसिंह बिधुडी नरेन्द्र मोदिनः
नेतृत्वे सर्वकारेण कृतानि कार्याणि
जनकल्याण-योजनाश्च सूचीबद्धं
कृतवान्।

ग्रेनी-पुरस्कारः-चन्द्रिका-टण्डन इत्यनया त्रिवेणी इत्याख्यै गीतसञ्चिकायै ग्रेमी पुरस्कारो विजितः

अस्यवर्षस्य सप्तषष्टितमः ग्रेमीति
पुरस्काराणाम् प्रदानोत्सव कार्यक्रमः
परह्यः लॉस एंजिल्स इत्यत्र
समायोजितः। चन्द्रिका-टण्डन
इत्यनया त्रिवेणी इत्याख्यै
गीतसञ्चिकायै ग्रेमी पुरस्कारो विजितः

। अस्यां सञ्चिकायां वंशीवाद्ययन्त्रेण
सह सुमधुर-वैदिक-मन्त्राणाम्
उच्चारणमपि अस्ति। जयोऽयं संगीत-
सम्बद्धेभ्यः भारतीयेभ्यः रोमाञ्चकरः
आसीत्। अवसरेऽस्मिन् चन्द्रिकायै
भारतीय-प्रधानमन्त्रिणा
नरेन्द्रमोदिनाऽपि वर्धापनानि
प्रदत्तानि। एकस्मिन्
समाजिकसञ्चारतन्त्रजाले लिखिते
सन्देशे श्रीमोदिना भणितं यत्
भारतीयसंस्कृतिम्, उपलब्धिञ्च प्रति
सुश्रीटण्डनवर्यायाः उत्साहः
प्रशंसनीयः। तेन तस्यै नैकेभ्यः
जनेभ्यः प्रेरणाप्रदायिनीत्यपि उक्तम्।

कल्पवासिभिः पवित्रे त्रिवेणिक्षेत्रे कृतः वसन्तपञ्चम्याः पुण्यामृतस्नानम्

हिमसंस्कृतवार्ताः कृष्णप्रसादः। भगवतीं
वाग्देवीं सरस्वतीं ध्यात्वा कल्पवासिभिः
पवित्रे त्रिवेणिक्षेत्रे कृतं वसन्तपञ्चम्याः
पुण्यामृतस्नानम्। मन्यते यत् दिवसेऽस्मिन्
सङ्क्रमणस्य विशिष्टं महात्म्यं वर्तते।
पौराणिकमान्यता वर्तते यत् प्रयागराजस्य
त्रिवेणीति सङ्क्रमणस्थले एव भगवत्याः
पराम्बाया जगदम्बायाः सरस्वत्याः निवास
अस्तीति। महाकुम्भपर्वणि सङ्गम-
तटप्रदेशे दशलक्षाधिकाः कल्पवासिनः
ब्रतमाचरन्तः सन्ति। अद्य प्रातः
ब्रह्ममुहूर्तादेव अखाडाख्यैः सन्तसमूहैः
परम्परान्सार दिव्यशोभायात्रादिभिस्समम्
अमृतस्नानमाचरितम्। तदनन्तरं
कल्पवासिभिस्सह लक्षशः श्रद्धालवः

पुण्यामृतम् अकुर्वन्। मध्याह्ने द्वादशवादनं
यावत् पञ्चविंशतिः लक्षाधिकाः श्रद्धालवः
अमृतस्नानं कृतवन्तः। इदं महाकुम्भस्य
तृतीयम् अमृतस्नानं आसीत्, यच्च
सातत्येन सश्रद्धया च आचरितः। गतप्रातः
कालिकायां गंगादेव्याः आरतिं कृत्वा
लक्षशः श्रद्धालवः भागं गृहीतवन्तः। प्रथमे
अमृतस्नाने सर्वाधिकं तया
षट्त्रिंशकोटितोऽधिकाः श्रद्धालवः
दिव्यस्यानं कृतवन्तः, यद्धि एकं
कीर्तिमदस्ति। द्वितीयम् अमृतस्नानं मौनी
अमावस्यायाः आसीत् चतुर्थम्
अमृतस्नानञ्च फरवरीमासस्य षड्विंशे
दिनाङ्के शिवरात्र्यावसरे भविष्यति।

सुभाषितम्

पुस्तकस्था तु या विद्या,
परहस्तगतं धनम्।
कार्यकाले समुत्पन्ने,
न सा विद्या न तद् धनम्॥

हिन्दुर्थः-ज्ञानं यदि पुस्तकं मे ही
रहे (अर्थात् उसे पढ़ा न जाए) और
स्वयं का धन यदि किसी अन्य के
हाथों में हो तो आवश्यकता पड़ने
पर उस ज्ञान और धन का उपयोग
नहीं किया जा सकता।

प्रतिदिनं नवीनतमं
हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्त्यर्थं
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
himsanskritvartah
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

विदेशमन्त्रिणा राहुलगान्धि- मिथ्यारोपस्य कृता भर्त्सना

विदेशमन्त्रिणा डॉ० सुब्रह्मण्यम्
जयशंकरेण विपक्षस्य नेतरि कांग्रेससांसदे
राहुलगान्धी इत्यस्मिन् गतवर्षस्य
दिसम्बरमासे अमेरिका-यात्रावधौ
सचेष्टतया मिथ्याभाषणस्य आरोपः
आरोपितः। सामाजिकसञ्चारतन्त्रे
समुल्लिखिते एकस्मिन् सन्देशे डॉ०
जयशंकरेण प्रोक्तं यत् बाइडन-प्रशासनस्य
विदेशमन्त्रिणा राष्ट्रियसुरक्षा-परामर्शदेन
च सह मेलनावधौ तेन
एकस्योपवेशनस्यापि आध्यक्षं
निर्वाहमासीत्। विदेशमन्त्रिणा सबलं
प्रतिपादितम् यत् कस्मिन्नपि स्तरे
प्रधानमन्त्रिणः निमन्त्रणविषयिका चर्चा न
जातेति। तेनोक्तं यत् संभवतया
श्रीराहुलस्य मिथ्यायाः उद्देश्यं राजनीतिकं
स्यात्, परं सः परराष्ट्रं गत्वा स्वराष्ट्रं क्षतिं
प्राप्यति।

मुख्यमंत्री सुखु: विधायकै: सह बजटप्राथमिकतासमागमं कृतवान्, उक्तवान्- नाबार्डतः सर्वकाराय १०३.२१ कोटिरूप्यकाणि प्राप्तानि

हिमसंस्कृतवार्ता:- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुखुः सोमवासरे काङ्गड़ा, कुल्लू, किन्नोरजनपदेभ्यः विधायकैः सह गोष्ठीं कृत्वा वार्षिकबजट २०२५-२६ इत्यस्य कृते तेषां प्राथमिकताविषये चर्चां कृतवान्। मुख्यमंत्री अवदत् यत् राज्यसर्वकारेण २०२४-२५ वर्षस्य कृते नाबार्डतः १०३.२१ कोटिरूप्यकाणां १२७ परियोजनानाम् अनुमोदनं प्राप्तम्। एतासु परियोजनासु लोकनिर्माणविभागस्य अन्तर्गतं ४१२.७५ कोटिरूप्यकाणां ५० विधायकप्राथमिकतायोजनाः, जलशक्तिविभागस्य अन्तर्गतं १७९.०७ कोटिरूप्यकाणां २३ विधायकप्राथमिकतायोजनाः च सन्ति। एतासु योजनासु राज्यस्य प्रमुखाः उपक्रमाः अन्तर्भवन्ति, काङ्गड़ामण्डलस्य ढगवार इत्यत्र १.५ एलएलपीडी क्षमतायुक्तं दुग्धप्रसंस्करणसंयन्त्रं, १६ विद्युत्संचालिगस्थानकानां च स्थापनम् वर्तते। मुख्यमंत्री आश्वासनं दत्तवान् यत् मार्च २०२५ यावत् नाबार्डतः अधिकविधायकप्राथमिकतापरियोजनानाम् अनुमोदनं प्राप्तुं प्रयत्नाः क्रियन्ते। एतस्य अतिरिक्तं २०२४-२५ वर्षस्य कृते ग्रामीणमूलसंरचनाविकासकोषस्य अन्तर्गतं १०८७.७७ कोटिरूप्यकाणि सर्वकारेण आबंटितानि, यत् गतवर्षस्य तुलनायां ५.२८ प्रतिशतं वृद्धिः अस्ति।

काङ्गड़ामण्डलस्य विधायकाः

सभायां किम् प्रार्थितवन्तः

कांगड़ायाः इन्दोराविधानसभाक्षेत्रस्य विधायकः मलेन्द्रराजनः आदर्श-स्वास्थ्य-संस्थानस्य स्थापना एवं

क्षेत्रे स्वास्थ्यसुविधानां विस्ताराय अनुरोधं कृतवान्। क्षेत्रे अतिरिक्तधान्यविपणनस्य निर्माणस्य, इक्षुकृषकाणां कृते प्रोत्साहनस्य च आग्रहं कृतवान्।

देहरा विधानसभाक्षेत्रस्य विधायिका कमलेशठाकुर क्षेत्रस्य जनेभ्यः सुविधाः प्रदातुं नूतनेषु सर्वकारीयकार्यालयेषु कर्मचारीणां नियुक्त्यर्थम् प्रार्थितवती। नूतनानां पटवारवृत्तानाम् उद्घाटनं, विद्यालयेषु महाविद्यालयेषु च क्रीडासंरचनासुधारः, ऐतिहासिकमन्दिरेषु पर्यटनसुविधानां वर्धनं च अनुरोधम् अकरोत्। ज्वालामुखी-विधायकः संजयरतनः अवदत् यत् सः ज्वालामुखी-नगरस्य पर्यटन-सुविधासु सुधारं कृत्वा खुण्डियायां अग्निशामक-स्थानकस्य स्थापनां कर्तुं

अनुरोधं कृतवान्। पालमपुरस्य विधायकः आशीषबुटैलः पालमपुरक्षेत्रे चायपर्यटनस्य प्रवर्धनं, न्यूगलसेतोः पुनर्स्थापनं, पालमपुरे पशुचिकित्साविश्वविद्यालयस्य स्थापनायै च आग्रहं कृतवान्। बैजनाथस्य विधायकः किशोरीलालः अवदत् यत् यतः बीड-बिलिंग पैरागलाइडिंग- इत्यस्य कृते विश्वप्रसिद्धा अस्ति, अतः अस्मिन् क्षेत्रे पर्यटनसूचनाकेन्द्रम् उद्घाटनीयम्। बैजनाथतः बड़ा भङ्गालं, छोटाभङ्गालं च हेली-टैक्सी-सेवा आरम्भ्यत इति अपि आग्रहं कृतवान्।

कुल्लू-जनपदस्य विधायकानां प्राथमिकताः

मनालीक्षेत्रस्य विधायकः भुवनेश्वरगौड़ः क्षेत्रे आइस-स्केटिंग-रिंकनिर्माणकार्ये त्वरिततां कर्तुं प्रार्थितवान्। सः अवदत् यत् एनएचएआई अपूर्णमार्गे टोलकरं संग्रहयति, यत् न्यायं नास्ति। यावत् मार्गः सम्पूर्णतया न निर्मितः तावत् शुल्कग्रहणं स्थगयितुं सः आग्रहं कृतवान्। पतलीकुहलस्थं एचपीएमसी शीतभण्डारं सीए भण्डारं प्रति उन्नयनं कृत्वा रज्जुमार्गद्वयस्य निर्माणं शीघ्रं कर्तुं च अनुरोधं कृतवान्। कुल्लू-विधायकः सुन्दरसिंहठाकुरः कुल्लूनगरं प्रति निरन्तर-वायु-सम्पर्कस्य आवश्यकतायाः उपरि बलं दत्त्वा चण्डीगढनगरात् भुन्तरनगरं प्रति प्रत्यक्षविमानस्य पक्षम् अकरोत्। सः कुल्लू क्षेत्रीयचिकित्सालये, मातृबालचिकित्सालये च अतिरिक्तकर्मचारिणां नियुक्त्यै आग्रहं कृतवान्। समागमे कृषिमन्त्री चंद्रकुमारः, राजस्वमन्त्री जगतसिंहनेगी, आयुषमन्त्री यादवेंद्रः गोमा, राज्ययोजनामण्डलस्य उपाध्यक्षः भवानीसिंह पठानिया, उपमुख्यसचिवः केवलसिंह पठानिया, मुख्यसचिवः प्रबोधसक्सेना, प्रशासनिकाः सचिवाः, सम्बन्धितोपायुक्ताः विभिन्नानां विभागानां विभागाध्यक्षा उपस्थिताः आसन्।

हिमाचलस्य शक्तिपीठेषु एस्केलेटर- लिफ्ट- स्थापनस्य याचना, सांसदः सिकंदरः राज्यसभायां एषः विषयः उत्थापितवान्

हिमसंस्कृतवार्ता:- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

हिमाचलप्रदेशस्य प्रसिद्धेषु शक्तिपीठेषु अन्येषु तीर्थस्थलेषु च वृद्धानां, भिन्न-समक्षमाणां, शारीरिकविहीनानां च भक्तानां सुविधायै एस्केलेटर- लिफ्टस्थापनस्य याचना राज्यसभायां उत्थापिता। हिमाचलप्रदेशस्य सांसदः सिकंदरकुमारः सोमवासरे शून्यकाले एतत् विषयं प्रमुखतया उत्थाप्य राज्यस्य तीर्थस्थलेषु मूलभूतसुविधानां वर्धनं कर्तुं केन्द्रसर्वकारेण आग्रहं कृतवान्।

वृद्धाः दिव्याङ्गाः च भक्ताः

बहुकष्टस्य सम्मुखीकरणं कुर्वन्ति

सांसदः सिकंदरकुमारः सद्ने उक्तवान् यत् हिमाचलप्रदेशः 'देवभूमिः' इति नाम्ना प्रसिद्धः अस्ति, अत्र स्थितानां माता ज्वालाजी, माता चामुण्डादेवी, माता नैनादेवी, माता बागलामुखी, माता चितपूर्णीशक्तिपीठाः, बाबा बालकनाथः इत्यादीनां प्रसिद्धानां मन्दिराणां भ्रमणं देशस्य सर्वेभ्यः क्षेत्रेभ्यः जनाः कुर्वन्ति। लक्षशः भक्ताः दर्शनार्थम् आगच्छन्ति। सः अवदत् यत् हिमाचलप्रदेशः एकः पर्वतीयः प्रदेशः अस्ति यत्र अधिकांशमन्दिराणि उच्चैः ऊर्ध्वतायां स्थितानि सन्ति। एतेषु मन्दिरेषु गन्तुं भक्तानां शतशः सोपानानाम् आरोहणं कर्तव्यं भवति, येन वृद्धाः, दिव्याङ्गाः, शारीरिकरूपेण च असमर्थाः जनाः अत्यन्तं कष्टस्य सम्मुखीकरणं कुर्वन्ति। सांसदः सिकंदरकुमारः अवदत् यत् विशेषतः वृद्धाः दिव्याङ्गाः च भक्ताः एतेषु धार्मिकस्थानेषु बहुसंख्यायां गच्छन्ति, परन्तु पर्याप्तसुविधायाः अभावात् तेषां दर्शनं भवितुं समर्थताः सन्ति। तीर्थस्थलेषु अधिकजनसङ्ख्यायाः कारणात् भक्ताः प्रायः

अतिरिक्तकष्टानां सम्मुखीकरणं कुर्वन्ति।

केन्द्रसर्वकारात् विशेषानुरोधः कृतः

सांसद सिकंदरकुमारः केन्द्रसर्वकारात् आग्रहं कृतवान् यत् एतेषु तीर्थस्थलेषु भक्तानां सुविधायै एस्केलेटर-लिफ्ट-इत्येतयोः व्यवस्थां कुर्वन्तु। सः अवदत् यत् सर्वे भक्ताः विशेषतः वृद्धाः दिव्याङ्गाः च धार्मिकस्थानानि विना किमपि उपद्रव्यं गन्तुं शक्नुवन्ति इति सुनिश्चितं कर्तव्यम्। सः अवदत् यत् हिमाचलप्रदेशस्य शक्तिपीठेषु अपि एतादृशीः सुविधाः प्रदातव्याः येन भक्ताः विशेषतः वृद्धाः, दिव्याङ्गाः, शारीरिकरूपेण असमर्थाः च भक्ताः

किमपि प्रकारस्य कष्टस्य सम्मुखीकरणं न कुर्वन्ति।

आगामिषु वर्षत्रयेषु ग्रामीण अर्थव्यवस्थां सुदृढां करिष्यति राज्यसर्वकारः- सुखुः

मुख्यमंत्री सुखुः अवदत् यत् राज्यसर्वकारः राज्यस्य समग्रं समावेशी च विकासाय व्यवस्थापरिवर्तनस्य मूलमन्त्रेण सह कार्यं कुर्वन् अस्ति। सः अवदत् यत् विगतवर्षद्वये शिक्षा, स्वास्थ्यं, स्वरोजगारः, पर्यटनं, आधारभूतसंरचना, कृषि, उद्यानं, उद्योगः तथा महिला तथा बालविकासः इत्यादिषु क्षेत्रेषु महत्त्वपूर्णाः निर्णयाः कृताः। सः पुनः अवदत् यत् वर्तमानराज्यसर्वकारः समाजस्य सर्वेषां वर्गाणां शीघ्रं स्थायिप्रगतिः सुनिश्चित्य प्रतिबद्धः अस्ति। सर्वकारेण मनरेगा श्रमिकाणां दैनिकवेतनं २४० रूप्यकात् ३०० रूप्यकाणि यावत् वर्धयित्वा सहस्राणि श्रमिकाः लाभान्विताः इति। सः अवदत् यत् आगामिषु वर्षत्रयेषु राज्यसर्वकारः ग्रामीण अर्थव्यवस्थां सुदृढं कर्तुं विविधाः योजनाः प्रारम्भ्यते, येन स्थानीययुनां कृते रोजगारस्य अवसराः अपि सृज्यन्ते। राज्ये पर्यटनस्य प्रचारार्थं अपि प्रयत्नाः क्रियन्ते, धार्मिक-चाय- पर्यटनयोः विषये विशेषतया ध्यानं दत्तम् अस्ति। सः अवदत् यत् हिमाचलप्रदेशे सम्भाव्यकार्यन्वयनार्थं पश्चिमबङ्गस्य चायपर्यटनप्रतिरूपस्य अपि अध्ययनं भविष्यति। सः अवदत् यत् राज्यात् मादकद्रव्यमाफिया-सङ्घटनानाम् उन्मूलनार्थं सर्वकारः कार्यं कुर्वन् अस्ति, निकटभविष्यत्काले च कठोरकार्याणि करणीयानि इति आश्वासनं दत्तवान्।

काङ्ग्रेसस्यापि तेषां विधायकानां प्राथमिकता निर्णयते ये मुख्यमन्त्रिणः समीपस्थाः सन्ति- जयरामठाकुरः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला ।

पूर्वमुख्यमन्त्री विपक्षनेता च जयरामठाकुरः उक्तवान् यत् काङ्ग्रेससर्वकारस्य नकारात्मकदृष्टिकोणस्य, विधायकानाम् अपमानस्य च कारणेन भाजपा फरवरी ३, ४ दिनाङ्कयोः आयोज्य विधायकप्राथमिकतासमागमस्य बहिष्कारं करोति। सः अवदत् यत् विगतवर्षद्वयात् हिमाचलप्रदेशे काङ्ग्रेसपक्षस्य सर्वकारः अस्ति। विगतवर्षद्वयात् अस्माकं निर्वाचितविधायकाः विपक्षे परम्परां अनुसृत्य प्राथमिकतासमागमेषु भागं गृह्णन्ति। परन्तु द्विवर्षीयकार्यकाले अधिकांशस्थानेषु विपक्षस्य विधायकानां डीपीआर-करणस्य प्रक्रिया न अभवत् इति तथ्यं वयं दुःखिताः स्मः।

सः अवदत् यत् यदि विधायकाः स्वक्षेत्रस्य विषये वक्तुं इच्छन्ति तर्हि एकस्य वा द्वयोः वा विशिष्टयोः विषययोः डीपीआर-निर्माणस्य प्रक्रिया यस्याः कृते अस्माभिः प्राथमिकता दत्ता, सा अपि आरब्धा नास्ति, काङ्ग्रेसस्य द्विवर्षीयं कार्यकालं च समाप्तम् अस्ति। एषा तृतीया विधायकप्राथमिकतासभा अस्ति। प्रश्नः उत्पद्यते यत् यदा भवद्भिः डीपीआर- निर्माणं न करणीयम् तदा विधायकानाम् निर्देशानुसारं कार्यं कथं भविष्यति? तस्मात् अग्रे गत्वा हिमाचलप्रदेशे एकस्य अपि विषयस्य विषये नूतना परम्परा आरब्धा यत् पूर्वस्मिन् डीपीआर-मध्ये यत् निर्मितम् अस्ति, तस्मिन् सूचीं कृत्वा मुख्यमन्त्रिणः समक्षं प्रस्तुतं भवति, यत् किम् डीपीआर-नाबार्ड-समीपे प्रस्तुतं कर्तव्यम् अस्ति। तस्मिन् भारतीयजनतापक्षेण अर्थात् विपक्षविधायकैः निर्मितं

डीपीआर तेषां पुरतः नामोच्छेदं करणीयम्।

जयरामः अवदत् यत् केवलं काङ्ग्रेसविधायकानां कृते एव प्राथमिकतानिर्णयः क्रियते, काङ्ग्रेसविधायकानां च मध्ये ये विधायकाः मुख्यमन्त्रिणः समीपस्थाः सन्ति। केवलं तेषां योजनानां पुरतः समीचीनम् (टिक) इव दृश्यते। यदा वयं बहिष्कारस्य निर्णयं कृतवन्तः तदा बहवः काङ्ग्रेसविधायकाः अपि अस्मान् सम्पर्कं कृतवन्तः यत् अस्माकं स्थितिः भवतः सदृशी अस्ति। अहं मन्ये एतत् अतीव दुर्भाग्यम् अस्ति। यदा मुख्यमन्त्री विपक्षे आसीत् तदा विधायकाः संस्थानां विषये दीर्घकालं यावत् वार्तालापं कुर्वन्ति स्म। विधायकानाम् विशेषाधिकाराय वयं एकस्मिन् मञ्चे एकत्र आगत्य अन्यानि सर्वाणि कार्याणि त्यक्त्वा मञ्चे कार्यं कर्तव्यं, परन्तु अस्माकं पुरतः अतीव दुर्भाग्यपूर्णं स्थितिः अस्ति यत् यदि विधायकसंस्था सर्वथा नष्टा अभवत् तर्हि सा अपि नष्टा अभवत् वर्तमानसर्वकारस्य कार्यकाले घटितम्। सः अवदत् यत् वयं निर्वाचिताः विधायकाः स्मः किन्तु विधायकत्वेन अपि वयं उपायुक्ताय अस्माकं निर्वाचनक्षेत्रस्य अस्याः योजनायाः निधिं स्वीकृत्य लिखामः किन्तु अस्माकम् अनुरोधेन धनं न स्वीकृतम्। यस्य नाम्ना सुखः सचिवालायात् उपायुक्ताय पत्रं प्रेषितवान्, तत् कार्यं एतेषां नेतृणाम् आज्ञानुसारं विधानसभाक्षेत्रे भविष्यति, अन्येषाम् आदेशेन कार्यं न भविष्यति। तेन प्रकारेण धनस्य अनुमोदनं क्रियते। एकप्रकारेण विधायकानाम् अपमानस्य एषा प्रक्रिया निरन्तरं प्रचलति तथा च वयं आश्चर्यचकिताः स्मः यत् ते काङ्ग्रेसजनाः कस्यापि सर्वकारीयदायित्वस्य उपरि न सन्ति अपि तु अधिकारिणां सभायां भागं गृह्णन्ति। एते नेतारः अधिकारिणां कार्यक्रमेषु आमन्त्रिताः सन्ति, ते प्रतियोगितानाम् उद्घाटनं कुर्वन्ति, ते विद्यालयानां वार्षिककार्यक्रमेषु गत्वा तत्र भाषणं ददति तथा च यत्र यत्र तेषां मन्त्रिणः भ्रमणं कुर्वन्ति, ते स्थानीयविधायकं अपि न आमन्त्रयन्ति, ते सन्ति विपक्षविधायकान् अपि न आमन्त्रयन्ति। सः अवदत् यत् पूर्वमुख्यमन्त्री वीरभद्रसिंहः, प्रो. प्रेमकुमारधूमलः च विधायकानाम् उचितं स्थानं मञ्चं च दत्तवन्तः।

सचिवालय-भवने कुल्लवीशिरस्त्राणस्य पट्टिका, सौन्दर्यीकरण-परियोजनायाः अंतर्गतं हिमाचलीयं रूपवर्णम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला।

हिमाचलप्रदेशसर्वकारस्य राज्यसचिवालायाय सौन्दर्यीकरणपरियोजनायाः अन्तर्गतं हिमाचलीयं रूपवर्णम् दीयते। प्रत्येकं भवनं सभागारं च राज्यस्य संस्कृतिं, परिधानं च आधारिकृत्य भिन्नरूपेण अलङ्कृतं भविष्यति। राज्यसचिवालयप्रशासनविभागः एतत् कार्यं सम्पादयति। सचिवालयस्य आमेस्टैल् भवनस्य द्वयोः पार्श्वेषु कुल्लुवी-शिरस्त्राण-पट्टिकाः स्थापिताः सन्ति। एकतः एतत् कार्यं समाप्तं प्रवृत्तम् अस्ति। ततः परे अपि तथैव पट्टिका प्रयोज्यते। सचिवालयस्य अन्तः भित्तिषु अपि एषः विषयः दृश्यते। अस्य भवनस्य तृतीयचरणस्य बहिः शिमलाविषये विडम्बनचित्रं निर्मितम् अस्ति, यत् अधुना एव सम्पन्नम् अस्ति। इयं इस्पातसंरचना अस्ति। हिमाचलप्रदेशविश्वविद्यालयस्य दृश्यकलाविभागस्य प्रमुखः हिमचटर्जी अस्य कार्यस्य कृते सर्वकारेण नियोजितः अस्ति। सचिवालयस्य प्राचीनतमे एलर्जिलीभवने एतत् सौन्दर्यकार्यं कर्तुं न शक्यते यतोहि एतत् धरोहरभवनं अस्ति। परन्तु मुख्यमन्त्रीकार्यालयस्य विस्तारस्य अनन्तरम् अत्र केचन लघुपरिवर्तनानि भविष्यन्ति।

Earthquake: हिमाचलप्रदेशस्य कुल्लू जनपदे भूकम्पनं, रिक्टर-मापकयन्त्रे ३.४ तीव्रता

बहवः जनाः स्वगृहात् निर्गतवन्तः। विदितं भूयात् यत् हिमाचलप्रदेशः भूकम्पस्य सन्दर्भे सिस्मिकक्षेत्रम् चतुर्थ-पञ्चमस्थलयोः स्थितः। काङ्गडाः, चम्बाः, लाहौलम्, कुल्लूः, मण्डीः इत्येतानि क्षेत्राणि भूकम्पदृष्ट्या अतीव-संवेदनशीलानि सन्ति।

एवं जायते भूकम्पनम्-

विशेषज्ञानां मतानुसारं भूकम्पस्य प्रमुखं कारणं भूमेः अन्तर्भागे स्थितानां प्लेट्स इत्येतेषां परस्परं संघट्टनम् अस्ति। भूमेः अन्तर्भागे सप्त प्लेट्स सन्ति याः सततम् गच्छन्ति। यदा एते प्लेट्स कस्यचित् स्थले परस्परं संघट्टनम् कुर्वन्ति, तदा तत्र 'फॉल्ट-लाइन-झोन' इत्युक्तं क्षेत्रं निर्मायते, भूमेः कोणाः च विकृताः भवन्ति। एते कोणाः विक्रियते इत्यतः तत्र नोदनम् उत्पद्यते, प्लेट्स च विदीर्णाः भवन्ति। अस्य विदारणस्य कारणेन अन्तर्भागे सञ्चिता ऊर्जा निर्गममार्गं अन्वेषयति, यस्मात् भूमिः कम्पते, भूकम्पः च भवति। रिक्टर-मापकयन्त्रे ३.०-३.९ तीव्रतायुक्तं भूकम्पनम् 'वेरी लाइट' इत्याख्यायते। एते प्रतिवर्षं ४९,००० वारं लिप्यन्ते। एवं भूकम्पनानि अनुभूयमानानि भवन्ति किन्तु प्रायः कोऽपि विनाशः न भवति।

कनाडादेशे सरस्वतीपूजनम्

हिमसंस्कृतवार्ता:कनाडा।

रचनाशर्मा मूलतः कुरुक्षेत्रतः अस्ति सा बहुकालात् कनाडादेशे उषित्वा छात्रेभ्यः संस्कारदानं करोति। रचनामहोदया एकं संस्कारकेन्द्रं सञ्चालयति। अस्मिन् कर्मणि महोदयायाः पतिः अजयमहोदयः महत् योगदानं करोति। एकवर्षात् एते 5-6 ज्येष्ठाः जनाः आनलाईन माध्यमेन संस्कृतस्य अभ्यासं कुर्वन्तः सन्ति। हरियाणाप्राप्तस्य भूपेन्द्रशर्मा एतान् संस्कृतं शिक्षयति। एतेषां संस्कारकेन्द्रे संस्कृतं, योगः, सङ्गीतं, नृत्यं गायनं, श्लोकशिक्षणं, गीतापाठः इत्यादीनां विषयाणां शिक्षणं भवति।

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ पद्मानाभः, कुल्लूः। हिमाचलप्रदेशस्य कुल्लूः जनपदे सोमवासरे प्रातः भूकम्पनम् अनुभूतम्। अस्य भूकम्पस्य केन्द्रं भूमेः अधः पञ्चकिलोमीटरगह्वरे आसीत्। अस्य तीव्रता रिक्टर-मापकयन्त्रे ३.४ इति मिता। प्रातः ६:५० वादने आगतस्य अस्य भूकम्पस्य कारणेन किमपि जनहानि-विनाशः न अभवत्। कुल्लू-समीपस्थेषु मण्डी-शिमला-जनपदेषु अपि एते कम्पने अनुभूते। कम्पनानाम् अनुभवेन सह

हिमाचलस्य संस्कृतशिक्षकद्वयेन डॉ. ए. पी. जे. अब्दुलकलाम- राष्ट्रिय- शिक्षकपुरस्कारः

मण्डीतः डॉ. मनोजकुमारशैलः
सिरमौरतः दलीपवसिष्ठः चेत्येताभ्यां
मध्यप्रदेशस्य राजगढे शिक्षासागर-
फाउण्डेशनद्वारा एषः पुरस्कारः प्रदत्तः।

जिलासिरमौरस्य मा. न. द. दोबीस्थे राजकीये
वरिष्ठमाध्यमिकविद्यालये टीजीटी संस्कृतरूपेण सेवारतौ
स्तः। शिक्षासागरफाउण्डेशन- इत्यस्य आश्रयेण
मध्यप्रदेशस्य राजगढमण्डलस्य धनोडायां आयोजितस्य
राष्ट्रिय अभिनव- शिक्षकपुरस्कार- समारोहस्य २०२५
इत्यस्य अवसरे एषः पुरस्कारः प्रदत्तः। नवीनशिक्षकाणां
योगदानं दृष्ट्वा संस्था राष्ट्रियस्तरस्य समितिः निर्मिता
आसीत्। यत् देशस्य सर्वेभ्यः प्राप्तेभ्यः शतशः
आवेदनेभ्यः एतौ शिक्षकौ चयनितौ। शिक्षाक्षेत्रे कृतानां
नवीनतानाम् आधारेण शिक्षकाणां चयनं कृतम्।
उल्लेखनीयं यत् हिमाचले संस्कृतस्य व्यापकप्रसारणे,
विद्यालयस्य संस्कृतप्रतियोगितानां प्रार्थनासभानां च
आयोजने विद्यालयस्य छात्राणां संस्कृतप्रति रुचिं वर्धयितुं
डॉ. मनोजशैलः महत्त्वपूर्णं भूमिकां निर्वहति।
एतदतिरिक्तम् असौ नवीनतायाः माध्यमेन
सामुदायिकसहभागितायाः माध्यमेन च स्वीये विद्यालये
संस्कृतक्रियाकलापानां संचालनाय सर्वदा सज्जः भवति।
अन्ताराष्ट्रीयसंस्कृत- ओलम्पियाड- क्रीडायाम् अपि
तस्य विद्यालयस्य छात्राः उत्तमं प्रदर्शनं कृतवन्तः।
तत्रैव सिरमौरस्य संस्कृतशिक्षकः दलीपसिंहः अपि
लेखन-गायन-कलायां नवीनताभिः छात्राणां संस्कृतं
प्रति रुचिं वर्धयितुं महत्त्वपूर्णं भूमिकां निर्वहति। तेन
लिखितानि अनेकानि गीतानि हिमाचलस्य गायकानां
वाणीः अभवन्, तस्य अनेकानि पुस्तकानि अपि
प्रकाशितानि सन्ति। असौ संस्कृतेन साकं हिन्दी-पहाड़ी

भाषयोः अपि लेखनं करोति। नवदेहल्यां पुस्तकमेलापके
अपि तस्य पुस्तकानां प्रदर्शनी वर्तते। एषः पुरस्कारः २
फरवरी दिनाङ्के मध्यप्रदेशस्य उज्जैनस्य राजगढे
वसंतपञ्चमी इत्यस्य अवसरे दत्तः। एषा उपलब्धिः
हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां कृते गौरवस्य
विषयः अस्ति। १८ प्राप्तेभ्यः २२० शिक्षकानां उपस्थितिः,
शिक्षकानां सम्मानम् च शिक्षाक्षेत्रे समर्पितानां शिक्षकानां
महत्त्वपूर्णं भूमिकायाः साक्ष्यम् अस्ति। अस्मिन् समारोहे
प्रदेशमन्त्रीः गौतमटेदवालः, सांसदः रोडमलनागरः,
स्थानीयविधायकः हजारीलाल डांगी,
जिलापुलिसाधीक्षकः आदित्यमिश्रः अनेके गणमान्याः
जनाः उपस्थिता अभवन्। हिमाचलराज्यस्य
संस्कृतशिक्षकपरिषदः महासचिवः डॉ. अमितशर्मा इत्यं
कथयति यत् अस्य पुरस्कारस्य कृते अन्यविषयैः सह
हिमाचलतः प्रायः २० शिक्षकाः चयनिताः सन्ति, यस्मिन्
चम्बातः नवाचारी जेबीटीशिक्षकः युद्धवीर टण्डनः,
सिरमौरतः नरेन्द्रसिंहः च सन्ति। हिमाचलस्य द्वयोः
संस्कृतशिक्षकयोः कृते डॉ. ए. पी. जे. अब्दुलकलाम-
राष्ट्रिय- अभिनवशिक्षकपुरस्कारस्य प्राप्त्यै
हिमाचलसंस्कृताकादम्याः पूर्वसचिवौ डॉ.
केशवानंदकौशलः, डॉ. मस्तरामशर्मा
संस्कृतमहाविद्यालयस्य प्राध्यापकसङ्घस्य प्रदेशाध्यक्षः
प्राचार्यश्च डॉ. मुकेशशर्मा हिमाचल राजकीय- संस्कृत-
शिक्षक- परिषदः राज्यकार्यकारिण्या,
जिलाकार्यकारिण्याश्च सर्वे सदस्याः शुभकामनाः अवदन्।

डॉ. मनोजशैलः

डॉ. दिलीपवसिष्ठः

हिमसंस्कृतवार्ता:- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।
हिमाचलप्रदेशस्य द्वौ संस्कृतशिक्षकौ डॉ. ए. पी. जे.
अब्दुलकलाम- राष्ट्रियशिक्षकपुरस्कारेण पुरस्कृतौ।
यस्मिन् डॉ. मनोजकुमारशैलः मण्डीजनपदस्य राजकीय-
उच्च- विद्यालये बिजन ढलवाने अपि च दलीपसिंहः

हरियाणाप्रान्तस्य सिरसाजनपदे
बालकेन्द्रस्य उद्घाटनम् अभवत्

हिमसंस्कृतवार्ता: सिरसा । बसन्तपञ्चम्याः पावनावसरे
सिरसाजनपदस्य नाथुसरीचोपटाखण्डे कागदानाग्रामे
बालकेन्द्रस्य उद्घाटनम् अभवत्। कार्यक्रमः ग्रामस्य
सुप्रसिद्धे श्रीराधाकृष्णदेवालये अभवत्। उद्घाटनावसरे
राजकीयविद्यालयस्य प्राचार्यः श्रीओमप्रकाशः टोकसिया
बालानां संस्कृतानुरागं संस्कृतभारत्याः प्रयत्नान् च दृष्ट्वा
अत्यन्तं प्रभावितः। कार्यक्रमस्य अध्यक्षः एकस्य
विद्यालयस्य स्वामी श्रीसञ्जीवपुनिया आसीत्। असौ
अभाषत् यत् संस्कृतं विना शास्त्रेषु प्रवेशः अशक्यः, अतः
संस्कृतं समैः अभ्यसनीयम् इति।

जनपदशिक्षणप्रमुखः डॉ. राकेशकुमारः संस्कृतभारत्याः
कार्याणां वर्णनमकरोत्। जिलाध्यक्षः श्रीद्रोणप्रसादः
कोईराला बालेभ्यः शुभकामनाः यच्छन् अकथयत् यत्
यदि वयं संस्कृतं पठामः तर्हि वयं सर्वस्यापि
ज्ञानविज्ञानस्य मूलं ज्ञातुम् अर्हाः भवाम। जिलामन्त्री
श्रीबलजिन्द्रः सर्वान् प्रति कृतज्ञताम् अप्रकटयत्।
बालकेन्द्रशिक्षकः श्रीसूर्यप्रकाशः सञ्चालनम् अकरोत्।
अवसरेऽस्मिन् प्रान्तसहमन्त्री श्रीभूपेन्द्रशर्मा अपि
उपस्थितः अभवत्। ग्रामस्य अन्ये प्रमुखाः जनाः अपि
कार्यक्रमम् उपस्थाय भृशं प्रमुदिताः।

चलचित्रवार्ता:

रणबीरकपूरस्य 'रामायण'
चलचित्रे दक्षिणाभिनेत्री
शोभना दर्शनं दास्यति,
रावणस्य मातुः भूमिकायां दृश्यते

हिमसंस्कृतवार्ता:- जगदीशडाभी (मुम्बई)

रणबीरकपूरस्य, साईपल्लवी इत्यस्याः च चलचित्रस्य
रामायणस्य चित्रोत्तलनं गतवर्षे आरब्धं भवति स्म।
नीतेश तिवारी इत्येन निर्देशने एतत् चलचित्रं
निर्मितम् अस्ति। रामायण मेगाबजट चलचित्रम्
अस्ति। एतत् चलचित्रं द्वयोः भागयोः प्रदर्शितं
भविष्यति। अस्मिन् चलचित्रे रणबीरकपूरः भगवान्
राम इत्यस्य भूमिकायां दृश्यते तथा च साईपल्लवी
सीतायाः भूमिकायां दृश्यते। अस्मिन् चलचित्रे सत्री
देओलः, यश इत्यादयः अभिनेतारः अपि महत्त्वपूर्णेषु
भूमिकासु दृश्यन्ते। यशः चलचित्रे रावणस्य
भूमिकायां दृश्यते। अधुना पद्मभूषणपुरस्कारविजेता
दक्षिणाभिनेत्री अस्मिन् चलचित्रे प्रविष्टा अस्ति। एषा
अभिनेत्री चलचित्रे रावणस्य मातुः कैकसी इत्यस्याः
भूमिकायां दृश्यते। वार्तानुसारं
पद्मभूषणपुरस्कारविजेता दक्षिणाभिनेत्री शोभना
रामायण चलचित्रे प्रवेशं कृतवती। शोभाना चलचित्रे
कैकसी इत्यस्याः भूमिकायां दृश्यते। परन्तु अस्य
विषये निर्मातृभ्यः आधिकारिकं वक्तव्यं न प्राप्तम्

"लौकिकन्यायकोशः"
"शीतलाप्रस्तरन्यायः"

प्रस्तरस्य अर्थात् शिलाखण्डस्य प्रयोगः अनेकविधः
भवति। केचन प्रस्तरस्य शीतलादेव्याः प्रतीकरूपेण पूजां
कुर्वन्ति। केचन सोपानरूपेण उपयोगं कुर्वन्ति। एवम् एव
वस्तुनः अनेकविधः प्रयोगः भवति। तत्र तस्य वस्तुनः,
वैशिष्ट्यं कारणं नास्ति जनानां भावना एव कारणम् इति
भावः।

डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर पुणे/ महाराष्ट्रम्

हिमसंस्कृतवार्तायै
सहयोगं कुर्वन्तु

हिमसंस्कृतवार्ता:

संस्कृतकार्यमिदम्
पुण्यकार्यमिदम्

इदं संस्कृताय न मम

॥ श्रीरामायणकथा ॥

उत्तरकाण्डम्! (द्विषष्टितमः सर्गः)
कौसल्याकैकेयीसुमित्राणां देहत्यागः।

तस्यां रजन्यां व्युष्टयां
रामः महामुनीन् समानीय
पुत्री अब्रवीत् हे पुत्री
! युवाभ्यां विशङ्काभ्यां

हिमसंस्कृतवार्ता, प्रदीपः
pradiptnath997@gmail.com

रामायणं गीयताम्। ततः समुपविष्टेषु महर्षिषु कुशलवै
भविष्यदुत्तरं काव्यम् अगायताम्। एवं भूतलं प्रविष्टयां
सीतायां यज्ञस्य च अवसाने सीतां न पश्यन् रामः जगदिदं
शून्यम् अमन्यत, शोकेन च व्याकुलः सः कुत्रापि शान्तिं न
अलभत। ततः सः रघुनन्दनः रामः तान्
सर्वान्क्षराक्षसवानरान् पार्थिवान् विप्रमुख्यानां जनौघं च
विसृज्य सीतां हृदि कृत्वा पुत्राभ्यां सह अयोध्यां प्राविशत्।
सः रघुनन्दनः रामः सीतायाः परां भार्यां न अवृणोत्। यज्ञे
यज्ञे च पत्न्यर्थे काञ्चनी जानकी अभवत्। एवं सः रामचन्द्रः
दशवर्षसहस्राणि अश्वमेधयत् शतं , वाजपेयान्
दशगुणान्, अग्निष्टोमान् , अतिरात्रान्, गोसवयजान् च
अकरोत्।
एवं धर्मे प्रयतमानस्य तस्य महात्मनः रामस्य सुमहान् कालः
व्यतीतः। ऋक्षवानरराक्षसाः रामस्य शासते स्थिताः
आसन्। राजानश्च अहन्त्यहनि राघवं रञ्जयन्ति स्म। पर्जन्यः
काले वर्षति स्म अतः तस्य रामस्य शासनकाले दुर्भिक्षं
नासीत्। तदानीम् अकाले कश्चिदपि न म्रियते स्म न च

हृष्टपुष्टजनाकीर्णं पुरम् आसीत्। रामे राज्यं प्रशासति
कश्चिदपि अनर्थः नाभवत्। अथ दीर्घस्य कालस्य अनन्तरं
पुत्रपौत्रैः वृता राममाता यशस्विनी कौसल्या कालधर्मम्
उपागच्छत्। ततः कैकेयी सुमित्रा च बहुविधं धर्मं कृत्वा
तेऽपि देहं त्यक्त्वा स्वर्गलोकम् अगच्छताम्। दशरथस्य
सर्वाः स्त्रियः सर्वधर्मं लब्ध्वा प्रमुदिताः सुरलोके राज्ञा
दशरथेन सह मिलिताः अभवन्। ततः रामचन्द्रः काले काले
ताः मातुः उद्दिश्य ब्राह्मणेभ्यः तपस्विभ्यश्च महादानम्
करोति स्म। एवं सः महात्मा रामः पितृन् मातुः देवान् च
उद्दिश्य बहुविधैः यज्ञैः धर्मं सम्पाद्य वर्षसहस्राणि सुखेन
अयापयत्।

लड्डुवष्टकम् (लड्डू-अष्टकम्)

लड्डुकः प्रियभक्ष्योऽयं माधुर्येण विराजितः।
तृप्तिदः सुखदश्चैव सर्वेषां मनहर्षदः॥१॥
घृतशर्करया युक्तः स्वादिष्टः सुमनोहरः।
चणकादिसमायुक्तः खाण्डखोबरेण सह॥२॥
बालका वृद्धजनाश्च नराः सर्वेऽपि मोदकाः
लड्डुकं दर्शनादेव जिह्वायां सलिलं नयेत्॥३॥
उत्सवे विवाहे वा पूजायां च विशेषतः।
लड्डुकस्यैव पूजनं भवत्यत्र सदा शुभम्॥४॥
गणेशाय प्रदातव्यं प्रथमं लड्डुकं सदा।
सन्तोषाय च भक्तानां प्रसादे दीयते सदा॥५॥
मृदुत्वं मधुरत्वं च सङ्गृहीत्वा स्वभावतः।
लड्डुकः सर्वदा लोके हर्षमङ्गलदायकः॥६॥
रसोऽयं परमः शुद्धः हृदये ह्लादकारकः।
लड्डुकस्य गुणा दिव्या वर्णयितुं न शक्यते॥७॥
यो भक्त्या लड्डुकं भुङ्क्ते शुद्धभावेन चेतसा।
सुखं सौभाग्यमायुष्यं लभते नात्र संशयः॥८॥
॥इति लड्डुवष्टकम्॥

-किरणसुमन
०३/०२/२०२५

मीमांसा-संस्कृत-अकादमी

हिमसंस्कृतवार्ताः, जोगिन्द्रनगरम्
डॉ. विवेक शर्मा,
सामान्यज्ञानम्

प्रश्नः 1. राजीव- गांधी- अन्तर्राष्ट्रीय-
क्रीडाङ्गणम् कुत्र अस्ति?
उत्तरम् : हैदराबाद (तेलंगाना)।
प्रश्नः 2. 'कुसुमाञ्जलिः' इत्यस्य रचयिता कः
उत्तरम् - 'उदयनः'।
प्रश्नः 3. 'युद्धे निपुणः' इत्यस्य समस्त पदं किम्?
उत्तरम्- युद्धनिपुणः। (सप्तमी तत्पुरुषः)
प्रश्नः 4 'गावश्च' इत्यस्य सन्धि- विच्छेदं कुरुत-
उत्तरम्- 'गावः + च'।
प्रश्नः 5. शिवाजी कस्य दुर्गस्य निर्माणम्
अकारयत्?
उत्तरम् - रायगढ़दुर्गस्य।

KKSU Ramtek: कविकुलगुरुकालिदास- संस्कृत विश्वविद्यालये सरस्वतीयज्ञः

हिमसंस्कृतवार्ता:- रामटेकम्।

कविकुलगुरुकालिदास- संस्कृतविश्वविद्यालयस्य
रामटेकस्य परमपूज्यगोलवलकरगुरुजी- गुरुकुलपरिसरे
वेदवैदिकविज्ञानविभागस्य एवं शास्त्रविद्यागुरुकुलस्य
संयुक्ततत्त्वाधाने बसन्तपञ्चमीमहोत्सवे सरस्वतीपूजनस्य,
सरस्वतीयज्ञस्य च आयोजनं विहितम्।
विश्वविद्यालयस्य कुलगुरुः प्रो. हरेराम त्रिपाठी इत्यस्य
अध्यक्षतायां, विश्वविद्यालयस्य कुलसचिवस्य डॉ.
देवानन्दशुक्लस्य उपस्थितौ प्रातः ७:३० वादने
सरस्वतीपूजनं जातम्। ततः कुलगुरुणा सर्वे छात्राः

बसन्तपञ्चमीमहोत्सवस्य शास्त्रीयमहत्त्वविषये बोधिताः।
अपि च कथितं यत् बसन्त पञ्चमीदिने मातुः सरस्वत्याः
आराधनया मेधाशक्तिः वर्धते। अतः सर्वैः छात्रैः विद्याध्ययनं
कुर्वता विद्यायाः अधिष्ठात्री मातुः सरस्वत्याः उपासना
कर्तव्याः।
ततः जातवेदसीयज्ञशालायां कुशकंडिका एवं कुंडपूजनस्य
उपरान्तं होमयज्ञः आरब्धः। प्रातः ८ वादनतः १०
वादनपर्यन्तं यज्ञस्य आयोजनं जातम्। कार्यक्रमे
विश्वविद्यालयस्य समस्तसंकायानां प्रमुखाः, विभागप्रमुखाः
समस्तप्राध्यापकाः छात्राश्च उपस्थिता अभवन्।

चौधरीदेवीलाल- विश्वविद्यालयस्य संस्कृतविभागे सरस्वतीपूजनं प्रमाणपत्रवितरणं च सम्पन्नम्

बसन्तपञ्चमीम् उपलक्ष्य हरियाणाप्राप्तस्य सिरसानगरे स्थितस्य चौधरीदेवीलाल- विश्वविद्यालयस्य
संस्कृतविभागे सरस्वतीपूजनकार्यक्रमः आयोजितः। कार्यक्रमेऽस्मिन् विभागस्य पञ्चाशत् छात्राः, एकः
शोधच्छात्रः, त्रयः आचार्याः अन्ये कर्मचारिणश्च भागमवहन्। विभागस्य आचार्या डॉ. राकेशकुमारः, डॉ.
सीमा, कोमलः च दीपप्रज्वलनेन कार्यक्रमस्य आरम्भमकुर्वन्। रोहितः रवीन्द्रः भावना सपना च
स्वस्तिवाचनं वन्दनां च प्रस्तुतवन्तः। शोधच्छात्रः भूपेन्द्रशर्मा संस्कृतसाध्यायं कर्तुम् अयं वसन्तकालः
सर्वोत्तमः अस्ति इत्यभाषत्। ततः डॉ. राकेशकुमारः मदीयाः छात्राः उत्तमकर्मसु लग्नाः सन्तः शारदायाः
कृपया विद्वतां लभेरन् इति अकामयत्। डॉ. सीमा, कोमलः अपि सर्वेभ्यः मङ्गलजीवनस्य कामनाम्
अकुरुताम्। ततः परं छात्रेभ्यः विभिन्नगतिविधीनां प्रमाणपत्राणि प्रदत्तानि। शान्तिमन्त्रेण कार्यक्रमः
समाप्तिमाप्तः।

